

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Иван Тодоров Тодоров – професор по административно право и административен процес

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6 Право, докторска програма „Административно право и административен процес“

Автор: Мария Илиева Златанова

Тема: „Административноправен режим хранителните добавки“

Научен ръководител: проф. д.ю.н. Дарина Пеева Зиновиева

1. Общо представяне на процедурата и докторанта.

Със Заповед № РД-22-1462/22.07.2026 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определен за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Административноправен режим хранителните добавки“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по: област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6 Право, докторска програма „Административно право и административен процес“.

Автор на дисертационния труд е Мария Илиева Златанова – докторант на самостоятелна подготовка към катедра „Публичноправни науки“ с научен ръководител проф. д.ю.н. Дарина Пеева Зиновиева.

Представеният от Мария Илиева Златанова комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ, включва следните документи:

- молба до Ректора на ПУ за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд;
- автобиография в европейски формат;
- протокол от катедрения съвет, свързан с докладване на готовността за откриване на процедурата и с предварително обсъждане на дисертационния труд и становище от научния ръководител;
- дисертационен труд;
- автореферат;
- списък на научните публикации по темата на дисертацията;
- копия на научните публикации;
- справка за съответствие с минималните национални изисквания;
- декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;

Докторантът е приложил 4 бр. публикации.

Докторантът има впечатляващ практически опит в областта на дисертацията си.

2. Актуалност на тематиката.

Това е първият цялостен правен труд по темата. А темата на дисертацията е изключително важна и актуална. Приеманите от населението на ЕС опаковки от хранителни добавки са около 10% от опаковките лекарства, като процентът на хранителните добавки. Употребата на хранителни добавки се е увеличило като обем с около 25% през последните пет години и темпът на увеличение е над 2 пъти по-голям от този на лекарствата.

3. Познаване на проблема.

От дисертационния труд се вижда задълбочено теоретично и практическо познаване

на проблема, видимо и от впечатляващия научен апарат, който е използвал.

4. Методика на изследването

Докторантът прави детайлен анализ на всеки един проблем, като след това обобщава резултатите в значими теоретични обобщения. Успява умело да съчетае цитираната съдебна практика, включително на Общия съд на ЕС и Съда на ЕС с доктрината. Много точно прилага систематично, логическо и граматическо тълкуване на правната уредба.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд се характеризира с оптимално съчетание на подробен анализ на нормативната уредба, включително на Европейското право, с практически примери, анализиране на съдебната практика и сравнително правен анализ, които довеждат до значими научни приноси.

На първо място авторът прави изключително детайлно изясняване на понятието за хранителните добавки. Принос е изчерпателното разграничаване на това понятие от други по-общи, по-тесни, сродни или относими понятия. Особено важни са изводите, че редица вещества с доказан физиологичен, а често и фармакологичен ефект, се допускат като хранителни добавки без преценка, а само поради това, че не са забранени. И много правилно авторът заключава, че това представлява риск за потребителите.

Авторът демонстрира мащабни познания на европейските регулации. Приносен момент е установяването на степента на частична хармонизация по отношение на хранителните добавки, което авторът прави след щателен анализ на основополагащият Регламент 2002/436/ЕО и относимите директива и регламенти на ЕС.

Определен научен принос е и изводът, че европейската регулация за хранителните добавки е фрагментирана, което сериозно затруднява националната регулация. В резултат националната правна уредба не преодолява някои от терминологичните несъответствия и пълнотата и систематичността на уредбата.

Значим интерес е сравнителноправния анализ на уредбата на хранителните добавки в четири държави извън ЕС. Авторът прави извода, че и там липсва цялостен регулаторен модел.

В труда се прави цялостен анализ на принципите на Европейското право, приложими към правния режим на хранителните добавки, като това много успешно е съчетано инструментите за реализиране на тези принципи, които следва в пълнота да се развият и в националната ни правна регулация.

Особено важно практическо значение има изследването на автора за определяне на компетентността на БАБХ и МЗ за веществата и хранителните добавки да психоактивно, фармакологично и стимулиращо действие. Авторът констатира в какво точно се състои празнотата на нормативната уредба по този въпрос.

Авторът констатира разминаване в терминологията на редица относими понятия в националната ни правна уредба спрямо европейската. Изводът е за терминологична непоследователност, която следва да се преодолее. Много актуален и значими са конкретните констатации на автора - например в националното право се използва терминът „субстанции“ вместо терминологията на Директива 2002/46/ЕО „вещества с хранителен или физиологичен ефект“.

Важен практически извод е за дублиращите се компетентности на КЗП, БАБХ, Министерството на здравеопазването и съответните общински органи.

Много точен е изводът на автора за лоша правна техника - че в санкционните норми по националното право има многобройни препратки към европейското право, а и към норми от вътрешното право, което не само затруднява правоприлагането, но и разбирането на санкционните разпоредби от адресатите им.

Научните приноси по никакъв начин не се изчерпват с посочените.

Трудно ми беше да намеря недостатъци, които са посоча. Доколкото съществуват те

не са съществени и по никакъв начин не се отразяват на високата ми оценка за научния труд.

Може би авторът да помисли за изводите си във връзка с чл.3, ал.1 НХД. Този текст допуска хранителна добавка да може да се пусне на пазара преди да има регистрация, когато отговаря на изискванията на Наредбата. Според автора *„Логически това предполага предварително приключила процедура по регистрация“*. Всъщност хранителната добавка може да съответства на Наредбата и без да има регистрация. Преценката и отговорността за това принадлежи на съответния дистрибутор. Регистрацията може да потвърди или да не потвърди тази преценка. Освен това възможно е и неоснователно да бъде отказана една регистрация, срещу което има и съответната защита. Отделен е въпросът дали разрешението на чл.3, ал. от НХД е най-доброто решение.

Може би авторът да помисли дали съдът след като отмени акта не може да издаде акта вместо органа след като чл. 3, т. 12 от Регламент 2019/1020 дава легална дефиниция на „сериозен риск“. Съдът следва да прецени дали е изпълнено това законово изискване на хипотезата на правната норма, тоест по този въпрос няма оперативна самостоятелност. И авторът отбелязва, че за тази цел съдът може да използва вещи лица, тоест не са му необходими специалните знания на органа. Когато като съдът е установил дали има или няма сериозен риск и при положение, че въпросът не е предоставен на преценката на административния орган, то съгласно чл.173, ал.1 от АПК след като отмени акта съдът решава делото по същество. Естеството на акта (ал.2 на чл.173) позволява на съда да реши делото по същество, защото решението може да се изпише в словесен вид и не е необходимо специално оформление. Това, че на практика съдът в огромния брой от случаите винаги връща делото е въпрос на незаконосъобразна практика, за да си спести работа.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта.

В Публикациите са отразени съществените приноси моменти от дисертацията.

7. Автореферат.

Рефератът точно и детайлно отразява основните научни принос, изводи и предложения в дисертационния труд.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати.

Изводите на дисертанта са определено много полезни за практиката и дисертацията следва да бъде популяризирана сред практикуващите юристи. Трудът ще бъде изключително полезен за подобряване на законодателната уредба по темата.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа съществени научни приноси и **отговаря на всички изисквания** на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ.

Докторантът Мария Илиева Златанова видимо демонстрира **задълбочени теоретични знания и професионални умения** по докторската програма „Административно право и административен процес“ и показва умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, давам своята категорична **положителна оценка на дисертационния труд и предлагам на научното жури да присъди образователната и научна степен „доктор“** на Мария Илиева Златанова по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление, 3.6 Право, докторска програма „Административно право и административен процес“.

30.09.2026 г.

Изготвил становището:

Проф. д-р Иван Тодоров